

Ijọba Ọla fún Amẹ́ríkà àti Oṣù Keje 18, 2020 - Nọmbà Kẹta

Alábùkún ni àwọn Ojú tí ń rí àti àwọn Etí tí ń gbọ

Jeff Pippenger

2023-08-25

Àwọn ilà àwọn ìṣíkiri itúnṣe jẹ kọkọrọ sí ìmòye “àrá méje” ti Ìfihàn orí kẹwàá. “Àrá méje” náà dúró fún itàn ifúnnilára agbára sí ihinrere ángẹ̀lì kííní láti ojọ kẹtálá oṣù Keje, 1840, tí tí dé Ìdálékùn Nlá ní ojọ kejilélógún oṣù Kẹwàá, 1844. Orí kẹwàá pèsè eḗrìí inú méta nínú orí náà láti fi gbé òye yí lẹ̀yìn.

“Ìṣipopada ibòwá ti ọdún 1840–44 jẹ ifihàn ológo ti agbára Olórún; a mú iránṣe ángẹ̀lì àkókó náà lọ sí gbogbo ibùdó iṣe míṣónnàrí ní ayé, àti ní àwọn orílẹ̀-èdè kan ife-inú esin pò jùlò tí a ti rí ní ilẹ̀ kankan láti igbà Àtúnṣe ti ọ̀rúndún kerindínlógún; sùgbón a òò tayò wọn nípasè ṣipopada alágbára lábẹ̀ ikilò ikeyin ti ángẹ̀lì kẹta.” The Great Controversy, 611.

A gbé ihinrere ángẹ̀lì àkókó lọ sí ayé láti ọdún 1840 lọ. Uriah Smith ṣàlàyé ìmòye àwọn aṣáájú-òná, ní ibámu pèlú Sister White. Smith mò pé ángẹ̀lì àkókó dé ní 1798, ó sì fi hàn pé ángẹ̀lì àkókó ni ó sọkalẹ̀ wá ní 1840. Smith àti àwọn aṣáájú-òná náà kò ṣe àkíyèsí iyatò tó wà lááárin díde ihinrere kan àti fifi agbára fún un nikan. Smith sọ ní kedere pé nígbà tí ángẹ̀lì Ìfihàn orí kẹwàá fi esè kan lé orí òkun, tí ó sì fi èkejì lé orí ilẹ̀, ó ṣe àfihàn ihinrere tí a ń gbé lọ sí ayé.

“Nítorí náà, ní ọdún 1798, idènà sí ikéde pé ojọ Kristi súnmo parí; ní ọdún 1798, àkókò ikeyin bèrè, a sì yò èdidì kúrò lóri iwé kékeré náà. Láti àkókò náà wá, nítorí náà, ángẹ̀lì Ìfihàn 14 ti jáde lọ ń kéde pé wákàtí idájọ́ Olórún dé; ó sì tún jẹ láti igbà náà ni ángẹ̀lì orí kẹwàá ti dúró lóri òkun àti lóri ilẹ̀, tí ó sì ti búra pé àkókò kì yòò sí mó. Ní ti idánimò wọn, kò sí ibèèrè kankan tí a lè gbé díde; gbogbo àrìyànjiyàn tí ó ń ṣiṣe láti fi ibi ọkan hàn, ni wọn sì tún ní agbára tó dọgba nínú ọ̀ràn èkejì. Kò yẹ kí a wọ inú àrìyànjiyàn kankan níbi láti fi hàn pé iran isinsin yí ní rí imúṣe àwọn àṣotẹlẹ̀ méjèjì wònyí. Nínú iwàású ipadàbò, ní pàtáki láti 1840 sí 1844, ni imúṣe wọn ní kíkún àti ní gbogbo èkúnrerè rẹ̀ bèrè. Ipo ángẹ̀lì yí, esè kan lóri òkun àti òmíràn lóri ilẹ̀, ń tọka sí àgbáyè gbooro ikéde rẹ̀ nípasè òkun àti lóri ilẹ̀. Bí a bá ti pinnu iránṣe yí fún orílẹ̀-èdè kan ṣoṣo, ó ti yẹ kí ó tó kí ángẹ̀lì náà dúró lóri ilẹ̀ nikan. Sùgbón ó ní esè kan lóri òkun, èyí tí a fi lè yorí sí imò pé iránṣe rẹ̀ yòò kojá òkun, yòò sì tàn dé oríṣíríṣí orílẹ̀-èdè àti ipin ayé; a sì tún fi òtító pé ikéde ipadàbò tí a tọka sí lókè lọ sí gbogbo ibùdó iṣe iránṣe ní ayé mú ipinnu yí lágbára sí i. Àlàyé sí i lóri èyí wà lábẹ̀ orí kerinlá.” Uriah Smith, Thoughts on Daniel and the Revelation, 521.

Nítorí náà, esè kííní orí kẹwàá ń tọka sí Oṣù Keje ojọ kọkànlá, ọdún 1840, nítorí pé ní àkókò náà ni ọ̀pin tí a ti sọ tẹlẹ̀ fún ipá aṣe gíga ti Ottoman dé, gégé bí ó ti bá àṣotẹlẹ̀ tó wà nínú Ìfihàn mèsàn-án mu. Sister White sọ pé:

“Ní ọdún 1840, imúṣe àṣotẹlẹ̀ míràn tí ó ṣe pàtáki gidigidi ru ife-onífèè ka gbogbo ibikan sókè. Ní ọdún méjì ṣáájú rẹ̀, Josiah Litch, ọkan lára àwọn aṣojú-ihin rere tí ó jẹ aṣáájú nínú iwàású

nípa ibòwò kejì, tẹ itúmò Ìfihàn 9 jáde, níbi tí ó ti sọ telẹ̀ iṣubú Ìjọba Ottoman. Gégé bí iṣirò rẹ̀, agbára yíi ni a oò borí... ní ojò kòkànlá oṣù Kejo, 1840, nígbà tí a lè retí pé agbára Ottoman ní Constantinople yóò fọ̀. “Mo sì gbàgbò pé a ó rí i pé bẹ̀ẹ̀ gan-an ni ọ̀ràn nàà yóò rí.”

“Ní àkókò gan-an tí a ti sọ telẹ̀, Tòkì, nípasẹ̀ àwọn aṣojú rẹ̀, gba ààbò àwọn agbára alágbégbé ti Yúróòpù, bẹ̀ẹ̀ sì ni ó fi ara rẹ̀ sí abẹ̀ àkóso àwọn orílẹ̀-èdè Kristeni. Ìṣẹ̀lẹ̀ nàà mú àṣotẹ̀lẹ̀ nàà ẹ̀ ní pípé. Nígbà tí a mò ọ̀n, ọ̀pọ̀lopọ̀ èniyàn dá wọn lójú nípa òtítọ̀ àwọn ilàna itumò àṣotẹ̀lẹ̀ tí Miller àti àwọn alábaàkégbé rẹ̀ ti gbà gégé bí òtítọ̀, a sì fi ifẹ̀sónà àgbàyanu kún iṣisẹ̀ ipadàbò nàà. Àwọn ọ̀kúnrin onímọ̀ àti àwọn ẹ̀ni ipò gíga darapọ̀ mó Miller, ní iwààsù àti ní itẹ̀jádé àwọn èrò rẹ̀, láti ọ̀dún 1840 sí 1844 iṣẹ̀ nàà sì tan kálẹ̀ ní kíákíá.” The Great Controversy, 334, 335.

Èṣẹ̀ kìn-in-ní nínú orí kẹwàá ni 1840, àti nínú ẹ̀ṣẹ̀ kẹwàá a rí i pé Jòhànù ní idààmú kíkòrò ní October 22, 1844. Jòhànù dúró fún àwọn tí wọn mú iránṣẹ̀ iwé kékeré nàà lọ sí ayé, kí wọn lè jiyà idààmú kíkòrò nàà ní October 22, 1844. Láti ẹ̀ṣẹ̀ kìn-in-ní títí dé ẹ̀ṣẹ̀ kẹwàá ni ó sojú itàn láti 1840 sí 1844. Èyí ni ẹ̀rí inú kan nínú orí kẹwàá.

Èlẹ̀rìí kejì ni Johanu, ẹ̀ni tí ó jẹ̀ iwé kékeré nàà, ó sì dùn ní ẹ̀nu rẹ̀, èyí tí ó dúró fún gbigba rẹ̀ ti ifẹ̀sónà Oṣù Kejo ojò 11, 1840; léyìn nàà ó sì di korò ní inú rẹ̀ ní Ìdámú Nlá ti Oṣù Kẹwàá ojò 22, 1844.

Mo sì gba iwé kékeré nàà lówó àngẹ̀li nàà, mo sì jẹ̀ ẹ̀ tán; ó sì dùn ní ẹ̀nu mi bí oyin: sùgbón ní kété tí mo jẹ̀ ẹ̀ tán, inú mi korò. Ìfihàn 10:10.

Èṣẹ̀ kẹwàá dúró fún itàn gangan ti ọ̀dún 1840 sí 1844 nínú ẹ̀ṣẹ̀ kan soṣo. Èyí ni èlẹ̀rìí inú kejì nínú orí nàà pé “ààrá méje” nàà n sojú fún itàn nàà. Arabinrin White ti ti sọ̀rọ̀ rẹ̀ tán pé “ààrá méje” nàà n sojú fún àlàyẹ̀ àtòkọ̀ àwọn iṣẹ̀lẹ̀ tí ó ṣẹ̀lẹ̀ lábẹ̀ ihinrere àngẹ̀li kííni àti kejì. Ihinrere àngẹ̀li kejì parí ní ibànújẹ̀ nílá nàà, nítorí nàà “ààrá méje” nàà n sojú fún itàn kan nàà gan-an. Àwọn èlẹ̀rìí inú mọ̀ta ni ó wà láti fi tókàntókàn sètíléyìn fún òtítọ̀ nàà pé itàn láti August 11, 1840 títí dé Ìbànújẹ̀ Nlá ní October 22, 1844 ni itàn àṣotẹ̀lẹ̀ tí a n tẹ̀numọ̀ nínú Ìfihàn orí kẹwàá.

Nígbà nàà, nínú ẹ̀ṣẹ̀ ikeyìn, ní ibámu pẹ̀lú òtítọ̀ tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú “ààrá méje,” a fi àṣẹ̀ kan lélẹ̀ fún fifi iránṣẹ̀ nàà hàn, àti pé a gbòdò tún itàn nàà gan-an ẹ̀.

Ó sì sọ̀ fún mi pé, O gbòdò tún sọ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ níwájú ọ̀pọ̀lopọ̀ èniyàn, àti àwọn orílẹ̀-èdè, àti àwọn ahọ̀n, àti àwọn ọ̀ba. Ìfihàn 10:11.

Ààrá méje nàà n fi hàn pé ibẹ̀rẹ̀ Ìsìn Adventist, tí ó bẹ̀rẹ̀ nígbà tí a fún iránṣẹ̀ tí a tú sílẹ̀ ní “àkókò ọ̀pin” ní agbára, yóò jẹ̀ àpẹ̀júwe ọ̀pin Ìsìn Adventist nígbà tí a oò fi agbára fún iránṣẹ̀ tí a tú sílẹ̀ ní ọ̀dún 1989 nípasẹ̀ isàlẹ̀bọ̀, kí í ẹ̀ ti àngẹ̀li Ìfihàn orí kẹwàá, sùgbón ti àngẹ̀li tó n sọ̀kalẹ̀ ti Ìfihàn orí kẹ̀tádínlógún. Àngẹ̀li Ìfihàn orí kẹ̀tádínlógún sọ̀kalẹ̀ ní September 11, 2001, a sì ti n sún mó iparí itúnṣe iṣẹ̀lẹ̀ itàn láti 1840 sí 1844.

Àwọn àkíyèsí wònyí nípa orí kẹwàá ti wà ní gbangba fún ọ̀pọ̀lopọ̀ ọ̀dún. Ohun tí a kò tii mò títí di àpẹ̀ yíi ni pé, pẹ̀lú itàn mímọ̀ nàà, itàn mímọ̀ mírán wà tí a fi sínú rẹ̀. Àwọn tí yóò mò itàn nàà nikan ni àwọn tí ó gba ilàna Alfa àti Omega, èyí tí n fi ọ̀pin ohun kan dánímọ̀ pẹ̀lú ibẹ̀rẹ̀ ohun kan. Itàn tí a fi sínú itàn mímọ̀ nàà bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú irètí tí ó bajẹ̀, ó sì parí pẹ̀lú Ìrètí Nlá tí ó Bajẹ̀. Itàn ọ̀dún

1843 sí 1844 jẹ ilà-itàn pàtàkì kan tí ó wà nínú sùgbón tí ó yàtò sí itàn ọdún 1840 sí 1844. Sister White àti Kristi jẹjẹjì sọrọ sí ilà-itàn yìí.

“Gbogbo àwọn ihìn tí a fi fúnni láti ọdún 1840–1844 ni a gbòdò mú kí wọn ní agbára nísinsinyí, nítorí pé ọpọ èniyàn ti pàdánù itọsọnà wọn. Àwọn ihìn nàà gbòdò lọ sí gbogbo àwọn ijọ.

“Kristi sọ pé, ‘Alábùkún ni ojú yín, nítorí wọn ríran; àti etí yín, nítorí wọn n gbó. Nítorí lóòótó ni mo sọ fún yín, pé ọpọ àwọn wòlì àti àwọn olódodo ti fẹ láti rí àwọn ohun wònyí tí èyin n rí, sùgbón wọn kò rí wọn; àti láti gbó àwọn ohun wònyí tí èyin n gbó, sùgbón wọn kò gbó wọn’ [Matt. 13:16, 17]. Alábùkún ni àwọn ojú tí wọn rí àwọn ohun tí a rí ní ọdún 1843 àti 1844.

“A fi iránṣẹ nàà hàn. Kò sì yẹ kí idádúró kankan wà nínú títún sọ iránṣẹ nàà, nítorí àwọn àmì àkókò n ẹ; iṣẹ iparí gbòdò jẹ kí a ẹ. Iṣẹ òlórún kan ni a ó ẹ lááárín àkókò kúkú. Láipẹ, a ó fi iránṣẹ kan hàn nípa ipinnu Ọlórún tí yóò túbò gòkè sí igbe òlórún. Nígbà nàà ni Dániélì yóò dúrò ní ọdún tí, láti fi ẹrì rẹ hàn.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Àwọn “wòlì àti àwọn olódodo ti ní ifẹ láti rí àwọn nṅkan wònyí” tí “a rí ní 1843 àti 1844.” Jésù tọka sí itàn mímọ yìí nínú iwé ihìn rere méjì, sùgbón itọkasí kòòkan wà nínú àyíká ọtọtọ.

Ó sì bá wọn sọ ọpọlọpọ nṅkan nípa àkàwé, ó ní, Wò ó, afúnrúgbìn kan jade lọ fún fifúnrúgbìn; nígbà tí ó sì n fún irúgbìn, diẹ nínú wọn bó sí ẹgbé ọnà, àwọn ẹyẹ sì wá, wọn sì jẹ wọn tan: diẹ sì bó sórí ilẹ òkúta, nibi tí wọn kò ti ní ilẹ púpọ: lẹsẹkẹsẹ ni wọn sì hù jade, nítorí pé wọn kò ní ijinlẹ ilẹ: sùgbón nígbà tí oòrùn yọ, a sun wọn; àti nítorí pé wọn kò ní gbòngbò, wọn rọ. Diẹ sì bó lááárín ẹgún; ẹgún nàà sì dàgbà, ó sì fún wọn pa: sùgbón àwọn miiran bó sínú ilẹ rere, wọn sì so eso, apá kan ọgórún-ún, apá kan ọgọta, apá kan ọgbón. Èni tí ó bá ní etí láti fi gbó, kí ó gbó. Àwọn ọmọ-èyin sì tọ ọ wá, wọn sì ní fún un pé, Eṣe tí iwọ fi n bá wọn sọrọ nípa àkàwé? Ó sì dàhùn, ó ní fún wọn pé, Nítorí a ti fi fún un yín láti mọ àwọn àṣírì ijọba ọrun, sùgbón a kò fi fún àwọn nàà. Nítorí ẹnikẹni tí ó bá ní, fún un ni a ó fi kún un, yóò sì ní ní ọpọlọpọ: sùgbón ẹnikẹni tí kò bá ní, àní ohun tí ó ní ni a ó gbà kúrò lódò rẹ. Nítorí nàà ni mo ẹ ní bá wọn sọrọ nípa àkàwé: nítorí tí wọn n ríran, wọn kò rí; tí wọn sì n gbógbó, wọn kò gbó, bẹẹ ni wọn kò sì yé e. Àsọtẹlẹ Esaias sì n ẹ nípa wọn, èyí tí ó wí pé, Ní gbígbó ni èyin yóò gbó, ẹ kí yóò sì yé; ní ríran ni èyin yóò rí, ẹ kí yóò sì fojú mọ ọ: nítorí ọkàn àwọn èniyàn yìí ti di lílé, etí wọn sì wúwo fún gbígbó, ojú wọn ni wọn ti pa; kí wọn má bàa fi ojú wọn rí, kí wọn má bàa fi etí wọn gbó, kí wọn má bàa fi ọkàn wọn yé e, kí wọn sì yípadà, kí èmi sì wo wọn sán. Sùgbón alábùkún ni ojú yín, nítorí wọn ríran: àti etí yín, nítorí wọn n gbó. Nítorí lóòótó ni mo wí fún yín, pé ọpọ àwọn wòlì àti àwọn olódodo ti fẹ láti rí àwọn nṅkan wònyí tí èyin n rí, wọn kò sì rí wọn; àti láti gbó àwọn nṅkan wònyí tí èyin n gbó, wọn kò sì gbó wọn. Matteu 13:3–17.

Jésù nínú Matteu, nígbà tí ó n sọrọ nípa Ọrọ Ọlórún, tí ó sì n pe èniyàn láti “gbó,” fi hàn pé àwọn Laodíkíà tí n kọ ihìn-iṣẹ nàà tí àwọn wòlì n fẹ láti rí, ni a ṣàpẹrẹ wọn nínú Isaiah orí kẹfà. Future for America ti máa n gbé Isaiah kẹfà kalẹ leraléra nínú àyíká September 11, 2001, nítorí pé pẹlú ikọlù Islam ní ojú nàà ni àngẹlì alágbára ti Revelation eighteen sọkalẹ, ó sì fi ọgò rẹ tan ayé nàà mọlẹ. Gbogbo àwọn wòlì fara mọ ara wọn, àti nínú ẹṣẹ kẹta ti Isaiah kẹfà a rí itọkasí tààrà sí àngẹlì nàà gan-an.

Ní ọdún tí Ọba Ussiah kú ni mo sì rí Olúwa jókòò lórí itẹ̀, tí a gbé ga tí a sì gbé e sókè, iṣẹ́tí rẹ̀ sì kún tẹ́npìlì. Lókè rẹ̀ ni àwọn sérafù dúró; ọkòòkan ní iyẹ̀ mẹ́fà; pẹ̀lú méjì ní ó fi bo ojú rẹ̀, pẹ̀lú méjì ní ó fi bo eṣẹ̀ rẹ̀, pẹ̀lú méjì ní ó sì n fò. Ọkan sì ké sí ọkan miiran, ó ní, Mímọ̀, mímọ̀, mímọ̀, ni Olúwa àwọn ọmọ-ogun: gbogbo ayé kún fún ọ̀gò rẹ̀. Isaiah 6:1–3.

Ilẹ̀-ayé ni a fi ọ̀gò rẹ̀ tannmọ̀lẹ̀ nígbà tí àngẹ̀lì Ìfihàn orí kejìdínlógún sọkalẹ̀, àti Isaiah sì pèsè kọ̀kọ̀ró miràn pàtàkì nígbà tí ó sọ fún wa pé iran rẹ̀ nípa ibi mímọ̀ ṣẹ̀lẹ̀ ní ọdún tí Ọba Ussiah kú. Ọba Ussiah ti gbìyànjú láti ṣe iṣẹ̀ àlùfáà nínú tẹ́npìlì. Àwọn àlùfáà méeṣẹ́ogórin àti olórí àlùfáà kọ̀ ọ̀ láti ṣe bẹ̀ẹ̀ títí Olúwa fi lu ú pẹ̀lú ẹ̀tẹ̀ ní iwájú orí rẹ̀. Ó gba àmì ẹranko náà nítorí igbìyànjú rẹ̀ láti darapọ̀ àṣẹ̀ ijoba rẹ̀ mọ̀ àṣẹ̀ ijo. Kò kú lésẹ̀kẹ̀sẹ̀; a yọ ọ̀ kúrò lórí itẹ̀, a sì fi ẹ̀lómíràn rọ̀pò rẹ̀, àti lẹ̀yìn àkókò kan, níkeyìn ó kú ní September 11, 2001. Ijo Adventist n kú diẹ̀diẹ̀ gégé bí ijo àwọn Júú ṣe kú ní àkókò Kristi. Şùgbón ní September 11, 2001, Adventism, tí ó ti kọ̀ ihinṣẹ̀ àwọn eṣẹ̀ mẹ́fà ikeyìn ti Daniel orí kọ̀kànlá tẹ̀lẹ̀, dé ọ̀pin gégé bí iwo Pùròtẹ̀sítànti ti United States, àti àwọn tí Isaiah sọjú fún ni a sì pè nígbà náà láti mú ihinṣẹ̀ tí ohùn àkókò ti Ìfihàn orí kejìdínlógún dúró fún.

Asáriàhù àlùfáà sì wọ̀lé tọ̀ ọ̀ lẹ̀yìn, pẹ̀lú rẹ̀ sì ni àádọ̀rin àlùfáà Olúwa, àwọn ọ̀kúnrin akíkanjú: wọn sì dojú kọ̀ Úsià ọ̀ba, wọn sì wí fún un pé, Kí í ṣe iṣẹ̀ rẹ̀, iwọ̀ Úsià, láti sun tùràrí fún Olúwa, bí kò ṣe ti àwọn àlùfáà, àwọn ọ̀mọ̀ Áárónì, tí a ya sọ̀tọ̀ láti máa sun tùràrí: jáde kúrò ní ibi mímọ̀; nítorí pé iwọ̀ ti ṣe àṣiṣe; bẹ̀ẹ̀ ni kí yòò sì jẹ̀ fún ọ̀ láti ọ̀dọ̀ Olúwa Ọlọ̀run ní ọ̀lá. Nígbà náà ni Úsià bínú, ó sì ní àwo tùràrí kan ní ọ̀wọ̀ rẹ̀ láti sun tùràrí: bí ó sì ti n bínú sí àwọn àlùfáà, ẹ̀tẹ̀ náà bẹ̀rẹ̀ sí í rú jáde ní iwájú orí rẹ̀ níwájú àwọn àlùfáà nínú ilẹ̀ Olúwa, lẹ̀gbẹ̀ẹ̀ pepe tùràrí. Asáriàhù olórí àlùfáà, àti gbogbo àwọn àlùfáà, sì wo ó, sì kiyèsì i pé, wò ó, adẹ̀tẹ̀ ni ní iwájú orí rẹ̀, wọn sì lé e jáde kúrò níbẹ̀; àní, ọ̀un tikára rẹ̀ náà yára láti jáde, nítorí Olúwa ti lù ú. Úsià ọ̀ba sì jẹ̀ adẹ̀tẹ̀ títí di ọ̀jọ̀ ikú rẹ̀, ó sì n gbé inú ilẹ̀ kan tí a ya sọ̀tọ̀, nítorí adẹ̀tẹ̀ ni; nítorí a ti gé e kúrò nínú ilẹ̀ Olúwa: Jótámù ọ̀mọ̀ rẹ̀ sì wà lórí ilẹ̀ ọ̀ba, ó sì n ṣe idájọ̀ àwọn èniyàn ilẹ̀ náà. 2 Kronika 26:17–21.

Ó ṣe pàtàkì láti mọ̀ pé a yọ̀ iwo Pùròtẹ̀sítànti kúrò nínú ijo Adventist Ojọ̀ Keje ní ojọ̀ kẹ̀rinlá, oṣù Kẹ̀sàn-án, ọdún 2001, nítorí pé àkópò̀ isilẹ̀ idi tí ọ̀rọ̀ Ìfihàn ní ní àwọn ojọ̀ ikeyìn ní àwọn nńkan pàtàkì mẹ́ta. Ọkan ni itàn tó n lọ̀ ní afiwéra láàárín iwo ti Ijoba Republikani àti iwo ti Pùròtẹ̀sítànti. Èrọ̀jà kejì tí a gbọ̀dọ̀ mọ̀ ni itumọ̀ pàtàkì àwọn ijo méje, àti pé dájúdájú èyí kẹ̀ta ni “àrá méje.” Gbogbo àwọn èrọ̀jà àṣotẹ̀lẹ̀ mẹ̀tẹ̀eta wọ̀nyí ni wọn jọ̀ dá ọ̀rọ̀ tí a n tú idi rẹ̀ sílẹ̀ kalẹ̀, ó sì ṣe pàtàkì láti mọ̀ pé gégé bí a ti kọ̀ ijo Júú sílẹ̀ ní àkókò Kristi, bẹ̀ẹ̀ ni a kọ̀ Adventism sílẹ̀ ní “àwọn ojọ̀ ikeyìn.”

Aísáyà fi tífẹ̀tífẹ̀ yònda láti gbé iranṣẹ̀ kan lọ̀ sí àwọn èniyàn àyànfẹ̀ Ọlọ̀run aláìṣòótọ̀ nínú itàn rẹ̀, Jèsù sì lo àwọn ọ̀rọ̀ kan náà láti bá ipò kan náà sọ̀rọ̀ nínú itàn Rẹ̀. A n kọ̀já lọ̀ lójú àwọn èniyàn àyànfẹ̀ májẹmù kan, wọn sì kọ̀ láti “gbọ̀” kí a lè mú wọn lárada.

Ó sì wí pé, Lọ̀, kí o sì sọ̀ fún àwọn èniyàn yíí pé, E ó máa gbọ̀ nítòótọ̀, şùgbón ẹ̀ kò níye; ẹ̀ ó sì máa rí nítòótọ̀, şùgbón ẹ̀ kò nímo. Mú ọ̀kàn àwọn èniyàn yíí sanra, kí o sì mú etí wọn wúwo, kí o sì pa ojú wọn dé; kí wọn má bà á fi ojú wọn ríran, kí wọn má sì fi etí wọn gbọ̀, kí wọn má sì fi ọ̀kàn wọn mọ̀, kí wọn yí padà, kí a sì mú wọn lárada. Isaiah 6:9, 10.

Iṣẹ́ tí Isaiah gbé kalẹ̀ ní iṣẹ́ tí John àti Ezekiel gbé kalẹ̀ nígbà tí wọn jẹ́ iwé kékeré nàà. Wọn mú iránṣẹ́ ibáwí wá sí ọ̀dọ̀ àwọn ènìyàn àdéhùn tí a yàn, tí wọn wà nínú ilàná pé a ó tú wọn jade kúrò ní enu Olúwa. Ìgbà kejì tí Jesù tọ́ka sí itàn nàà, èyí tí àwọn wòlì àti àwọn olódodo fẹ́ láti rí, ni Luke kọ sílẹ̀.

Ìwọ̀ sì, Kápánáùmù, tí a gbé ga dé ọ̀run, a ó sọ ọ̀ kalẹ̀ sí ọ̀run àpáàdì. Èni tí ó bá gbọ́ tiyín n gbọ́ tẹ̀mi; èni tí ó bá sì kẹ̀gàn yín n kẹ̀gàn mi; èni tí ó bá sì kẹ̀gàn mi n kẹ̀gàn Èni tí ó rán mi. Àwọn àádòrin nàà sì padà pẹ̀lú ayọ̀, wọn n wí pé, Olúwa, àní àwọn ẹ̀mí èsù pàápàá n tẹ̀rí ba fún wa nípa orúkọ rẹ̀. Ó sì wí fún wọn pé, Mo rí Satani bí mánámáná ti n bọ́ láti ọ̀run wá. Kíyèsì i, mo fi agbára fún yín láti tẹ̀ ejò àti àkẹkẹ̀ mọ̀lẹ̀, àti lórí gbogbo agbára ọ̀tá; kò sì sí ohun kankan tí yòò pa yín lára rára. Sùgbọ̀n, ẹ̀ má ẹ̀ yò nínú èyí pé àwọn ẹ̀mí n tẹ̀rí ba fún yín; sùgbọ̀n ẹ̀ kúkú yò pé a kọ orúkọ yín sí ọ̀run. Ní wákàtí nàà Jesu yò nínú ẹ̀mí, ó sì wí pé, Mo dúpẹ̀ lẹ̀wọ̀ rẹ̀, Baba, Olúwa ọ̀run àti ayé, nítorí tí ìwọ̀ fi pa nńkan wònyí mọ́ fún àwọn ọ̀lọgbọ̀n àti olóye, tí o sì ti fihàn wọn fún àwọn ọ̀mọ̀dé kékeré: bèẹ̀ ni, Baba; nítorí bèẹ̀ ni ó dára lójú rẹ̀. A ti fi ohun gbogbo lé mi lẹ̀wọ̀ láti ọ̀dọ̀ Baba mi wá: kò sì sí èni tí ó mọ̀ èni tí Ọ̀mọ̀ nàà jẹ́ bí kò ẹ̀ Baba; bèẹ̀ ni kò sí èni tí ó mọ̀ èni tí Baba nàà jẹ́ bí kò ẹ̀ Ọ̀mọ̀, àti èni tí Ọ̀mọ̀ bá fẹ́ fihàn án fún. Ó sì yíjú sí àwọn ọ̀mọ̀-èyin rẹ̀, ó sì wí ní ikọ̀kọ̀ pé, Alábùkún ni ojú tí n rí ohun tí èyin n rí yìi: nítorí mo wí fún yín pé, ọ̀pọ̀ wòlì àti ọ̀ba ni wọn ti fẹ́ rí ohun wònyí tí èyin n rí, wọn kò sì rí wọn; àti láti gbọ́ ohun wònyí tí èyin n gbọ́, wọn kò sì gbọ́ wọn. Luku 10:15–24.

Lẹ̀ẹ̀kan sí i, àkópò ọ̀rọ̀ ibùkún tí ó ní í ẹ̀ pẹ̀lú àwọn tí wọn ní ànfàní láti rí ohun tí àwọn olódodo ti n fẹ́ láti rí jẹ́ nípa àwọn ènìyàn májẹ̀mù tí a yàn, tí a n kọ́já lọ, tí wọn kò sì fẹ́ “gbọ́.” Sister White tọ́ka sí idálẹ̀bi Kristi sí Kapernaumu, èyí tí ó jẹ́ ààmì ikòsílẹ̀ imọ̀lẹ̀ nílá, ó sì tẹ̀numọ̀ Adventism nípa fifi ibáwí sí Adventism sínú [àwọn akọ̀mọ̀.]

“Nínú àwọn tí wọn jẹ́wọ̀ pé àwọn jẹ́ ọ̀mọ̀ Ọ̀lórún, sùúrù ti farahàn kéré gan-an, ọ̀rọ̀ kíkòrò mèlòò kan ni a ti sọ, idálẹ̀bi púpọ̀ ni a sì ti kẹ̀de sí àwọn tí kì í ẹ̀ ti igbàgbọ̀ wa. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ti wo àwọn tí wọn wà nínú àwọn ìjọ̀ mírán gégé bí eḗṣẹ̀ nílá, nígbà tí Olúwa kì í fi bèẹ̀ ka wọn. Àwọn tí n wo àwọn ọ̀mọ̀ egbé àwọn ìjọ̀ mírán bá yìi ní láti rẹ̀ ara wọn sílẹ̀ lábẹ̀ ọ̀wọ̀ agbára Ọ̀lórún. Àwọn tí wọn n dá lẹ̀bi lẹ̀ jẹ́ pé imọ̀lẹ̀ tí wọn ní kéré gan-an ni, ànfààní àti ẹ̀tọ̀ diẹ̀ ni wọn sì ní. Bí wọn bá ti ní imọ̀lẹ̀ tí ọ̀pọ̀ nínú àwọn ọ̀mọ̀ egbé àwọn ìjọ̀ wa ti ní, wọn ì bá ti ní ilọ̀síwájú ní iwọn tí ó tóbi jù lọ, wọn á sì ti sojú igbàgbọ̀ wọn dáadáa jù lọ níwájú ayé. Nípa àwọn tí n sògo nínú imọ̀lẹ̀ wọn, tí wọn sùgbọ̀n kùnà láti rìn nínú rẹ̀, Kristi wí pé, ‘Sùgbọ̀n mo wí fún yín, Yòò rọ̀rùn jù fún Tairi àti Sidoni lọ ní ojọ̀ idájọ̀ ju fún yín lọ. Ìwọ̀ nàà, Kapernaumu [Àwọn Adventist Ọ̀jọ̀ Keje, tí wọn ti ní imọ̀lẹ̀ nílá], tí a gbé ga dé ọ̀run [nípa ànfààní], a ó sọ ọ̀ kalẹ̀ sí ọ̀run àpáàdì: nítorí bí a bá ti ẹ̀ àwọn iṣẹ́ agbára tí a ti ẹ̀ nínú rẹ̀ nínú Sodomu, ì bá ti wà tí tí di òní yìi. Sùgbọ̀n mo wí fún ọ̀, Pé yòò rọ̀rùn jù fún ilẹ̀ Sodomu lọ ní ojọ̀ idájọ̀ ju fún ọ̀ lọ.’ Ní àsìkò nàà Jesu dáhùn, ó sì wí pé, ‘Mo dúpẹ̀ lẹ̀wọ̀ rẹ̀, Baba, Olúwa ọ̀run àti ayé, nítorí ìwọ̀ ti fi nńkan wònyí pamọ́ fún àwọn ọ̀lọgbọ̀n àti alágbára ọ̀gbọ̀n [ní ìrònú ara wọn], o sì ti fi wọn hàn fún àwọn ọ̀mọ̀ kékeré.’”

“ Ní bá yìi, nítorí pé ẹ̀ ti ẹ̀ gbogbo iṣẹ́ wònyí, ni Olúwa wí, mo sì ti bá yín sọ̀rò, mo n dide ní kùtùkùtù, mo sì n sọ̀rò, sùgbọ̀n ẹ̀ kò gbọ́; mo sì pè yín, sùgbọ̀n ẹ̀ kò dáhùn; nítorí nàà ẹ̀mí yòò ẹ̀ sí ilẹ̀ yìi, tí a fi orúkọ mi pé, nínú èyí tí ẹ̀ gbẹ̀kẹ̀lẹ̀, àti sí ibi tí mo fi fún yín àti àwọn baba yín, gégé bí mo ti ẹ̀ sí Sílò. Èmi yòò sì lé yín kúrò níwájú mi, gégé bí mo ti lé gbogbo àwọn

arákúnrin yín jáde, àní gbogbo irú-omọ́ Èfúrámù.’ ” Review and Herald, August 1, 1893.

Àwọn “iṣẹ́ agbára” tí a ti ṣe nínú Ìjọ Adventist ni àwọn iṣẹ́ tí àwọn olódodo àti àwọn wòlìi fẹ́ láti rí àti láti gbó. Àwọn iṣẹ́ agbára wònyí ni a ṣàfihàn nínú itàn ọdún 1843 àti 1844 nígbà tí a kéde iranṣẹ́ Èkún Áárín Òru. Ìjọ Adventist ti kọ itàn wọn silẹ́, pàápàá jùlọ itàn ọdún 1843 àti 1844. Itàn kan tí ó bèrè, tí ó sì parí pèlú idámú, àti pèlú itàn kan náà tí a pèsè láti tọ́ wọn wọ inú ilẹ́ tí a sọ dí mímò.

“Wọn ní ìmọ̀lẹ́ dídán kan tí a gbé kalẹ́ lẹ́yìn wọn ní ibèrè ọ̀nà náà, èyí tí àngẹ̀lì kan sọ fún mi pé ni ‘igbe ọ̀gànjó.’ Ìmọ̀lẹ́ yíi n tan káákiri gbogbo ọ̀nà náà, ó sì n tan ìmọ̀lẹ́ fún eṣe wọn, kí wọn má bàa kọ̀sẹ́.

“Bí wọn bá jẹ́ kí ojú wọn dúró ṣinṣin lórí Jesu, eni tí ó wà níwájú wọn gan-an, tí ó n darí wọn lo sí ilú náà, wọn wà láiléwu. Ṣùgbọ́n láipẹ́, diẹ́ nínú wọn rẹ̀wẹ̀sì, wọn sì wí pé ilú náà jìná púpọ́, àti pé wọn ti retí pé àwọn ì bá ti wọ inú rẹ̀ télẹ́. Nígbà náà ni Jesu máa n fún wọn ní igboya nípa gbígbé apá ọ̀tún Rẹ́ tí ó ní ọ̀go sókè, ìmọ̀lẹ́ kan sì n jáde láti apá Rẹ́, tí ó n yí lórí egbè advent náà, wọn sì ké pé, ‘Alleluia!’ Àwọn miíràn sì fi àiròyìn sẹ́ ìmọ̀lẹ́ tí ó wà lẹ́yìn wọn, wọn sì sọ pé kí i ṣe Ọ̀lórún ni ó ti darí wọn jáde dé bẹ́. Ìmọ̀lẹ́ tí ó wà lẹ́yìn wọn sì pa, ó fi eṣe wọn silẹ́ nínú òkùnkùn pípé, wọn sì kọ̀sẹ́, wọn sì pàdànu irí àmì náà àti ti Jesu, wọn sì ṣubú kúrò lójú ọ̀nà náà sọkalẹ́ sínú ayé òkùnkùn àti búburú tí ó wà ní isàlẹ́.” Early Writings, 15.

Ohun tí Kìniún ẹ̀yà Júdà n tú èdidi rẹ́ silẹ́ báyií ni itàn ọdún 1843 àti 1844. “Ààrá méje” náà dúró fún 1840 sí 1844, ṣùgbọ́n àkókò náà ní itàn àkànṣe gidigidi tí a ti fi ṣe àpẹ̀rẹ́ rẹ́ láti ibèrè itàn májẹmú. Ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn iṣisẹ́ àtúnṣe náà n bára wọn mu, wọn sì ní àwọn àmì ọ̀nà kan náà pátápátá. Bí wọn bá yàtọ́ sí ara wọn, Sátàni yóò dá ètò ikolù tí ó yàtò silẹ́ fún ọ̀kọ̀ọ̀kan iṣisẹ́ àtúnṣe, ṣùgbọ́n kò ṣe bẹ́ rí.

“Ṣùgbọ́n Sátàni kò jókòó láisẹ́ nṁkan. Ní báyií ó gbìyànjú ohun tí ó ti máa n gbìyànjú nínú gbogbo iṣisẹ́ àtúnṣe miíràn—láti tàn àwọn èniyàn je, kí ó sì pa wọn run nípa fifi èké kan lélé fún wọn dípò iṣe tòótó. Gégé bí àwọn Kristi èké ti wà ní ọ̀rúndún kìn-ín-ní nínú ìjọ Kristeni, bẹ́ ni àwọn wòlìi èké dide ní ọ̀rúndún kẹ̀rindínlógún.” The Great Controversy, 186.

Kókó pàtàkì nínú eṣé yíi ní ti ifiranṣé àpapọ́ tí a n pín ni pé nígbà tí Adventism dáwọ́ dídímọ́ aṣọ-àṣe Protestantism dúró, tí a sì yọ́ ọ́ kúrò lórí wọn pátápátá ní September 11, 2001, wọn sì n tenumọ́ pé àwọn ni iṣisẹ́kù àtélẹ́ tí n kéde igbe nlá ti àngẹ̀lì kẹ́ta. Sibẹ́, èké àfarawé ni wọn. Bí o kò bá mọ́ iṣisẹ́ wo ni ó n ru iwo Protestantism nísinsinyí, ó fẹ́rẹ́ jẹ́ pé kò ṣe ẹ́ rára láti lóye àfíwé tó wà láàárín àwọn iwo méjèjè ní Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà.

Itàn ọdún 1843 àti 1844 ni a ṣojú nínú gbogbo iṣisẹ́ àtúnṣe, a ó sì lo báyií ibèrè Ísírẹ̀lì àtijọ́ gégé bí èniyàn àyànfẹ́ Ọ̀lórún, àti ọ̀pin Ísírẹ̀lì gégé bí èniyàn àyànfẹ́ Ọ̀lórún, láti fi ṣàpẹ̀rẹ́ ohun kan náà nípa Ísírẹ̀lì ọ̀de ọ̀ní, pèlú idojúkọ́ lórí 1843 àti 1844 gégé bí a ti ṣojú wọn nínú ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn ilà iṣisẹ́ àtúnṣe.

Mósè sọtẹ̀lẹ́ pé Olúwa yóò gbé wòlìi kan dide bíi ọ̀n wòlìi náà ni Jèsù. Lúùkù nínú Ìṣe àwọn Àpósítẹ̀lì jẹ́rìí pé Jèsù mú àsọtẹ̀lẹ́ Mósè ṣe.

“Oluwa Ọ̀lórún rẹ́ yóò gbé Wòlìi kan dide fún ọ́ láàárín rẹ́, nínú àwọn ará rẹ́, tí yóò dàbí èmi; èyìn yóò sì fetí sí i.” Deuteronomi 18:15.

Jésù ni wòlù tí a gbòdò fetí sí.

Nítòótó ni Mósè wí fún àwọn baba pé, Wòlù kan ni Olúwa Ọlórùn yín yòò gbé dide fún yín láàrín àwọn arákúnrin yín, bí èmi; òun ni kí ẹ gbò nínú ohun gbogbo tí yòò sọ fún yín. Yòò sì seḷè pé, gbogbo ọkàn tí kò bá fetí sí wòlù náà, a ó pa á run kúrò láàrín àwọn èniyàn. Bée ni, gbogbo àwọn wòlù láti ọdọ Samuẹli àti àwọn tí ó tẹlẹ e lẹyìn, iye gbogbo àwọn tí wọn ti sọrò, wọn sì ti sọtẹlẹ nípa àwọn ojó wònyí pẹlú. Èyin ni ọmọ àwọn wòlù, àti ti májẹmú tí Ọlórùn bá àwọn baba wa dá, ní wíwí fún Ábúrahámù pé, Nínú irú-ọmọ rẹ ni a ó ti bükún fún gbogbo àwọn idílẹ ayé. Sí yín ni Ọlórùn kókó rán Ọmọ rẹ Jesu, lẹyìn tí ó ti gbé e dide, láti bükún fún yín, nípa yíyí olúkúlùkù yín kúrò nínú àìsòdodo rẹ. Ìṣe 3:22–26.

Là ilàna itúnṣe ti Kristi bèrè ní àkókò ọpin, gégé bí gbogbo àwọn ilàna itúnṣe ṣe máa n bèrè. “Àkókò ọpin” ní ojó Kristi ni ibí Rẹ. Ìwé Mímọ́ fi hàn pé ní ibí Rẹ ìmọ̀ pọ̀ sí i gégé bí itumọ́ “àkókò ọpin” nínú ìwé Dániẹ̀lì. Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ àwọn oluṣo-àgùntàn, àwọn ọlọgbòn láti ilà-oòrùn, Héròdu tí ó bínú, tàbí Anna àti Simeoni nínú tẹ̀npilì, ìmọ̀ pọ̀ sí i nígbà tí a bí I. Ní àkókò yẹn ni a kojá lóri aṣáájú ijo àwọn Júu. Ìkòsílẹ̀ náà jẹ̀ ilosiwájú diẹ̀diẹ̀, ṣùgbón ó bèrè pẹ̀lú ikòsílẹ̀ wọn sí iránṣe tí a tú sílẹ̀ ní àkókò ọpin.

“Àwọn èniyàn kò mò ọ, ṣùgbón iròyìn náà n fi ayọ kún ọrun. Pẹ̀lú ifẹ-inú tí ó jinlẹ̀ sí i tí ó sì túbọ̀ rọ̀rùn, a n fa àwọn eḍá mímọ́ láti ayé ìmọ̀lẹ̀ wá sí ilẹ̀ ayé. Gbogbo ayé túbọ̀ n tàn sí i nítorí wíwà Rẹ. Lókè àwọn òkè Bẹtilẹhemu ni àkójọ egbé ọmọ-ogun àwọn ángẹ̀lì tí a kò lè ka. Wọn n dúró de àmì láti kéde iròyìn ayọ náà fún ayé. Bí àwọn aṣáájú ní Israẹli bá ti jẹ olóótítọ̀ sí igbékẹ̀lẹ̀ tí a fi lé wọn lówó, wọn i bá ti lè pín nínú ayọ ikéde ibí Jésù. Ṣùgbón nísinsin yí, a ti kojá wọn lọ.” The Desire of Ages, 47.

A kojá lóri aṣáájú-òna Adventism ní ọdún 1989 nígbà tí Dániẹ̀lì orí kẹ̀tálá eṣe ogóji ṣe. “Àkókò ikeyin” nínú itàn Mósè, èni tí ó jẹ àpẹ̀rẹ̀ Jésù, ni ibí rẹ, níbi tí idílẹ̀ rẹ̀ àti lẹyìn náà ọmọ̀bínrin Fáraó ti gba ìmúgbòòrò ìmọ̀ nípa ọmọ̀ Mósè. Orúkọ rẹ̀, dájúdájú, tùmọ̀ sí “a gbà á jáde kúrò nínú omi,” àti Jésù tùmọ̀ sí “Jèhófà n gbàlà.”

Lẹyìn “àkókò ọpin,” gbogbo àwọn ilàna àtúnṣe n fi hàn pé ibi kan wà nígbà tí ìmọ̀ tí a mú pọ̀ sí i nínú itàn pátò náà ti di mímúlò ní ilàna gégé bí iránṣe kan tí a lè gbé kalẹ̀ gégé bí ẹ̀rì sí iran náà, àwọn tí a ó sì bèèrè lówó wọn nípa idáhùn fún ìmọ̀lẹ̀ tí a tú sílẹ̀ ní àkókò ọpin.

Johanu Oníbatisiti ṣe àfihàn ihìn-iṣe Kristi ní ọ̀nà ilàna, ihìn-iṣe Mose sì ni a ṣe ní ọ̀nà ilàna ní ọdún rẹ̀ kẹ̀ẹ̀dógóji, nígbà tí ó gbìyànjú láti gba Israẹli sílẹ̀ kúrò ní Ejibiti nípa agbára tirẹ̀. Ihìn-iṣe idásílẹ̀ kúrò ní Ejibiti sì ti wà nísinsin yí nínú àkòsílẹ̀ gbangba.

Lẹyìn ogóji ọdún, a fi agbára fún iránṣe Mósè ní igbó tí n jọ, a sì bá a lọ pẹ̀lú àmì méji ti ijẹ-Ọlórùn, gégé bí ọpá tí ó di ejo àti ọwọ̀ adẹ̀tẹ̀ tí Mósè yọ kúrò ní àyà rẹ̀. A fi agbára fún iránṣe Jésù ní igbà iribomi Rẹ̀, èyí tí a bá a lọ pẹ̀lú àmì méji ti ijẹ-Ọlórùn, ohùn Baba àti Èmí Mímọ́. Àmì-òna tí ó tẹlẹ̀ e nínú itàn méjèjì dúró fún idààmú àkókó, àkókò idádúró, ibèrè dé ángẹ̀lì keji tàbí 1843.

Ìbànújẹ̀ nínú iran Mósè ni a fi aya rẹ̀ ṣàpẹ̀rẹ̀ nígbà tí ángẹ̀lì sọkalẹ̀ wá pa Mósè nítorí pé kò kọ ọmọ̀ rẹ̀ ní ilà. Nítorí ibèrù, Sipporah ṣe iṣe-ìsìn náà fúnra rẹ̀ lóri ọmọ̀ wọn. Mósè ti gbàgbé láti kọ ọmọ̀ rẹ̀ ní ilà! Àmì gan-an ti májẹmú tí a fi fún Ábúrahámù ni Mósè gbàgbé. Bàbá Ábúrahámù ti fi isọtẹ̀lẹ̀

nípa ìgbèkùn àti ìtúsílẹ̀ àwọn Héberù sínú àti kúrò ní Ejibiti hàn, a sì ní kí ìsọtẹ̀lẹ̀ rẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ní pàtó nípasẹ̀ Mósè, ẹ̀gbẹ̀n Mósè gbàgbé láti kọ ọmọ rẹ̀ ní ilà. Ní àkókò nàà ni Mósè rán Sipporah padà láti lọ gbé lódò bàbá rẹ̀ tí tí di léyìn ìtúsílẹ̀ nàà. Ó dúró ní Mídíàni tí tí di ìgbà tí Mósè darí àwọn ọmọ Ísírẹ̀lì kọjá nínú omi Òkun Pupa, èyí tí aposteli Pọ̀lù sọ fún wa pé ó jẹ̀ àpeṣe ibatisí, isẹ̀-ìsìn gan-an tí ó rọ̀pò ìkònilà. Ẹ̀ má ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ kókó nàà. Ìbèrẹ̀ àmì ọ̀nà tí ń sọjú àngẹ̀lì kejì nínú ìtàn Mósè, àmì ọ̀nà tí ń mú ibànújẹ̀ àkókó wá nínú ìtàn nàà, jẹ̀ ìkòsílẹ̀ ọ̀fin àkókó tí ibàṣepọ̀ májẹ̀mú Ábúrahámù pẹ̀lú Ọlórùn.

Ìbànújẹ̀ àkókó nínú ilà isẹ̀ Kristi ni ikú Lásárù, èyí tí Mátà àti Màrià dájú pé kò ní ẹ̀lẹ̀ bí Jèsù kò bá tí pé tí tí di ìgbà tí Lásárù tí kú tan fún ọjọ̀ méréin. Ìbànújẹ̀ nàà pé Jèsù jẹ̀ kí Lásárù, ọ̀rẹ̀ rẹ̀ tímótímó, kú kí ó sì bàjẹ̀ nínú ibojì, pọ̀ gidigidi, kí í ẹ̀ fún àwọn arábìnrin méjèjì nikan, ẹ̀gbẹ̀n fún àwọn ọmọ-èyìn nàà pẹ̀lú. Síbẹ̀, àjìnde Lásárù di èdidi gbogbo isẹ̀-iránṣẹ̀ Kristi.

“Nínú dídúró láti tọ̀ Lásárùsì wá, Kristi ní èrò inú-àánú kan sí àwọn tí kò tii gbà á. Ó fà á kù díẹ̀, kí nípa jìjì Lásárùsì dide kúrò nínú òkú, Ó lè fi ẹ̀rì míràn fún àwọn èniyàn Rẹ̀ alágbèéká, aláìgbogbọ̀n, pé lóòótó Ọ̀un ni ‘àjìnde, àti iyè.’ Kò fẹ̀ràn láti fi gbogbo irètí àwọn èniyàn nàà sílẹ̀, àwọn àgùntàn talákà, tí ń ẹ̀kásọ̀ kiri tí ilẹ̀ Ísírẹ̀lì. Ọ̀kàn Rẹ̀ ń bàjẹ̀ nítorí àìrònúpìwàdà wọn. Nínú àánú Rẹ̀ Ó pinnu láti fi ẹ̀rì kan sí i fún wọn pé Ọ̀un ni Olùmúpadàbòsípò, Ẹ̀ni nàà tí Ọ̀un nikan lè mú iyè àti àikú wá sí imọ̀lẹ̀. Èyí yòò jẹ̀ ẹ̀rì tí àwọn àlúfàà kò lè tùmọ̀ ní àṣìṣe. Èyí ni idí idádúró Rẹ̀ ní lílọ̀ sí Bétáni. Ìṣẹ̀yanu gíga yìi, jìjì Lásárùsì dide, ni yòò fi èdidi Ọlórùn sórí isẹ̀ Rẹ̀ àti lóri ẹ̀tọ̀ ipè Rẹ̀ sí ọ̀run-Ọlórùn.” The Desire of Ages, 529.

Fífídí àwọn ẹ̀gbẹ̀rún méréinlélógórin àti ẹ̀gbẹ̀rún méréin [144,000] tí Ọlórùn ni a fi hàn nínú ìtàn ọ̀dún 1843 àti 1844, nítorí a jẹ̀ kó yé wa pé Lásárù ni ó darí Kristi wọ̀ Jerusalemu nígbà iwólé isẹ̀gun nàà. Ìtàn iwólé isẹ̀gun nàà ni ìtàn tí Sister White lò láti fi ẹ̀sàpẹ̀rẹ̀ Ẹ̀kún Áárín Ọ̀ru tí 1843 àti 1844. Ó jẹ̀ àìlọ́yẹ̀ nípa pé Kristi ní agbára láti jí òkú dide nípasẹ̀ agbára ẹ̀dà Ọlórùn. Màrià àti Élisábẹ̀tì jẹ̀wọ̀ pé àwọn mọ̀ pé Jèsù ní agbára láti jí Lásárù dide ní ipè kíkeyìn, ẹ̀gbẹ̀n wọn kò lè rí i pé lóòótó ó ní agbára láti jí i dide níbẹ̀ gan-an ní àkókò nàà. Wọn wá nínú ìkòsílẹ̀ ọ̀títọ̀ gan-an nàà tí Ó wá láti fihàn ní iribọ̀mi Rẹ̀ àti ikú Rẹ̀, ìbèrẹ̀ àti ọ̀pin isẹ̀-iránṣẹ̀ tí ara Rẹ̀ tí ọ̀dún méta àtààbọ̀. Wọn kò lè rí i tí tí di ìgbà tí a yọ̀ ọ̀kúta kúrò lóri ibojì nàà, gégé bí ọ̀wọ̀ Rẹ̀ yòò ẹ̀ yọ̀ kúrò lóri àṣìṣe kan nínú díẹ̀ lára àwọn nọ̀nbà tó wá lóri àtẹ̀ 1843 ní ọjọ̀ iwájú.

Mósè, léyìn tí ó ti rán Sípóra lọ kúrò ní iwájú ìjà tí ń bọ̀ pẹ̀lú Fáraò, Áárónì, ẹ̀gbẹ̀n rẹ̀, pàdẹ̀ rẹ̀, àwọn aṣojú méjèjì nàà sì tẹ̀sìwájú lọ sí Ejibiti gégé bí àwọn aṣojú iránṣẹ̀ àngẹ̀lì kejì. Kí a tó mú iyonu kankan wá sórí Ejibiti, Mósè kilò fún Fáraò pé bí kò bá jẹ̀ kí Ísírẹ̀lì, àkọ̀bí Ọlórùn, jade lọ láti sin ín, nígbà nàà ni Ọlórùn yòò pa àkọ̀bí Ejibiti.

Oluwa si wi fun Mose pe, Nígbà tí iwọ̀ bá lọ láti padà sí Ejibiti, rí i dájú pé iwọ̀ ẹ̀ gbogbo àwọn isẹ̀ iyanu wònyí níwájú Farao, tí mo ti fi sínú ọ̀wọ̀ rẹ̀: ẹ̀gbẹ̀n èmi yòò mú ọ̀kàn rẹ̀ le, kí ó má bàa jẹ̀ kí àwọn èniyàn nàà lọ. Iwọ̀ yòò sì wi fun Farao pé, Báyi ni Oluwa wi, Israeli ni ọ̀mọ̀ mi, àní akọ̀bí mi: mo sì wí fún ọ̀ pé, Jẹ̀ kí ọ̀mọ̀ mi lọ, kí ó lè sin mi: bí iwọ̀ bá sì kọ̀ láti jẹ̀ kí ó lọ, wò ó, èmi yòò pa ọ̀mọ̀ rẹ̀, àní akọ̀bí rẹ̀. Eksodu 4:21–23.

Ìkígbe Áárín Ọ̀ru nàà jẹ̀ àsọtẹ̀lẹ̀ kan tí a ọ̀ò mú ẹ̀ ní ọjọ̀ iwájú.

“Nínú idándè Ísráèlì kúrò ní Ejibiti, a tún pàṣẹ̀ ìyàsímímọ̀ àwọn àkọ́bì. Nígba tí àwọn ọmọ́ Israèlì wà ní isègbè lábẹ́ àwọn ará Ejibiti, Olúwa pàṣẹ̀ fún Mósè láti lọ sódò Fáraò, ọba Ejibiti, kí ó sì wí pé, ‘Báyìí ni Olúwa wí, Ísráèlì ni ọmọ́ mi, àní àkọ́bì mi: mo sì wí fún ọ, Jẹ́ kí ọmọ́ mi lọ, kí ó lè sìn mí: sùgbọ́n bí iwọ́ bá kò láti jẹ́ kí ó lọ, wò ó, èmi yóò pa ọmọ́ rẹ, àní àkọ́bì rẹ.’ Eksodu 4:22, 23.

“Mósè mú iránṣẹ̀ rẹ̀ wá; sùgbọ́n idáhùn ọba agbéraga náà ni pé, ‘Ta ni Olúwa, tí èmi yóò fi gbọ́ ohùn Rẹ̀ láti jẹ́ kí Ísráèlì lọ? Èmi kò mọ́ Olúwa, bèẹ̀ ni èmi kí yóò jẹ́ kí Ísráèlì lọ.’ Eksodu 5:2. Olúwa ṣiṣẹ̀ nítorí àwọn èniyàn Rẹ̀ nípasẹ̀ àwọn ààmì àti iṣẹ̀ ìyanu, ní fífi àwọn idájọ́ líle rán sórí Fáraò. Nígbèyìn-gbéyìn, a pàṣẹ̀ fún àngẹ̀lì apanirun láti pa àkọ́bì èniyàn àti ẹranko láàárín àwọn ará Ejibiti. Kí a lè dá àwọn ọmọ́ Ísráèlì sí, a tọ́ wọn sọ̀nà láti fi èjẹ̀ ọ̀dọ̀-àgùntàn tí a pa sí orí ọ̀pọ̀ ilẹ̀kùn ilẹ̀ wọn. Gbogbo ilẹ̀ ni a ní kí a sàmì sí, kí, nígbà tí àngẹ̀lì náà bá dé lórí iṣẹ̀ ikú rẹ̀, kí ó lè kojá lórí àwọn ilẹ̀ àwọn ọmọ́ Ísráèlì.” The Desire of Ages, 51.

Ìhinrere Ẹkún Ọ̀ganjọ́ sí Fáraò nì fi ikú àwọn àkọ́bì hàn gégé bí idáhùn sí iṣòtẹ̀ Fáraò. Nígba tí a ti fi ìhinrere náà sínú àkọ̀sílẹ̀, àwọn àjàkálẹ̀-àrùn, tí nì sojú agbára Ẹkún Ọ̀ganjọ́ ní igbà ẹ̀rùn ọ̀dún 1844, ni a mú wá sórí Ejibiti. Ìhinrere Ẹkún Ọ̀ganjọ́ gbá ilẹ̀ náà kojá bí igbì òkun nílá ní igbà ẹ̀rùn ọ̀dún 1844. Àwọn àjàkálẹ̀-àrùn gbá Ejibiti kojá, àti nígbà tí ikú àkọ́bì tí a ti ṣ̀lẹ̀rì dé, a gbọ́ igbe kan ní ọ̀ganjọ́ káákiri Ejibiti.

Mósè sì wí pé, Báyìí ni Olúwa wí, Ní àárín ọ̀ru ni èmi yóò jáde lọ sí àárín ilẹ̀ Ejibiti: gbogbo àwọn àkọ́bì tí nì bẹ̀ ní ilẹ̀ Ejibiti yóò sì kú, láti ọ̀dọ̀ àkọ́bì Fáraò tí ó jókòò lórí itẹ̀ rẹ̀, àní títi dé àkọ́bì ọ̀mọ̀bínrín iránṣẹ̀ tí ó wà léyìn ọ̀lọ; àti gbogbo àkọ́bì ẹranko pèlú. Igbe nílá kan yóò sì wà káákiri gbogbo ilẹ̀ Ejibiti, irú èyí tí kò tii sí rí, bèẹ̀ ni kò sì ní tún wà irú rẹ̀ mọ́. Eksodu 11:4–6.

Ìwólé iṣẹ̀gun Kristi sí Jerúsálẹ̀mù yorí sí àgbélẹ̀bùú Kalfári, àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn Kristi àti àwọn ọ̀mọ̀lẹ̀yìn rẹ̀ miiṣà sí nírirí Ìbànújẹ̀ Nílá kan.

“Ìbànújẹ̀ wa kò tóbi bí ti àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn náà. Nígba tí Ọ̀mọ́ èniyàn wọ́ Jerúsálẹ̀mù lọ ní iṣẹ̀gun, wọn retí pé a ó fi adé jẹ́ é ní ọba. Àwọn èniyàn kóra jọ láti gbogbo àgbègbè tí ó yí i ká, wọn sì ké pé: ‘Hosanna sí Ọ̀mọ́ Dáfidi.’ Nígba tí àwọn àlùfáà àti àwọn àgbà bẹ́ Jèsù pé kí ó dá ogunlọ̀gò èniyàn náà dúró, Ó sọ pé bí wọn bá dáké, àní àwọn ọ̀kúta yóò ké jáde, nítorí àsọtẹ̀lẹ̀ gbọ̀dò ẹ̀. Síbẹ̀, ní ojọ́ díẹ̀ léyìn náà, àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn wònyí kan náà rí Olùkọ́ wọn olùfẹ̀, ẹ̀ni tí wọn gbà pé yóò jọba lórí itẹ̀ Dáfidi, tí a nà sórí àgbélẹ̀bùú iká lókè àwọn Farisi eleyà, aláfitọ̀hùn. Ìrètí nílá wọn bajé, ọ̀kùnkùn ikú sì bo wọn ká.” Testimonies, volume 1, 57, 58.

Ìbànújẹ̀ nílá tí ó dé bá àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn àti àwọn Míléráítì ni a tún ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípa bí àwọn Héberù ṣe dì ní àárín ogun Fáraò àti Ọ̀kun Pupa.

“Lórí wa ni ìmọ̀lẹ̀ tí a kó jọ láti àwọn àkókò igbà àtíjọ́ tí nì tòn. Àkọ̀sílẹ̀ igbàgbé Israèlì ni a ti pa mọ́ fún ìmúlòye wa. Ní ayé igbà yíí, Ọ̀lórùn tí na ọ̀wọ́ Rẹ̀ sílẹ̀ láti kó èniyàn kan jọ sódò ara Rẹ̀ láti inú gbogbo orílẹ̀-èdè, ẹ̀bí, àti ahọ̀n. Nínú iṣiṣẹ̀ ìbòwólẹ̀ náà ni Ó ti ṣiṣẹ̀ fún ogún-iní Rẹ̀, gégé bí Ó ti ṣiṣẹ̀ fún àwọn ọ̀mọ́ Israèlì nígbà tí Ó nì darí wọn jáde kúrò ní Ejibiti. Nínú idààmú nílá tí ọ̀dún 1844, a dán igbàgbọ́ àwọn èniyàn Rẹ̀ wò gégé bí a ti dán tí àwọn Heberu wò légbẹ̀ Ọ̀kun Pupa.” Testimonies, ìdípò 8, 115, 116.

Ó ɛ̀ ɛ̀ pàtàkì láti rí i pé nígbà tí Kristi wọ́ Jerusalẹmu, imísí wákàtí nàà mú ibújáde iyìn kan jáde, èyí tí àwọn Farisi fẹ́ dá lójú. Àkópò orin iyìn nàà ni itòkasí sí Jẹ̀sù gẹ́gẹ́ bí Ọmọ Dafidi, ààmì gan-an tí Kristi lò láti samisi òpin ibáɛpọ̀ ọ̀rọ̀ rẹ̀ pẹ̀lú àwọn Júù aláríyànjiyàn. Ohun tí ó kó ibínú bá àwọn Júù jù lọ ni imò pé nígbà tí wón n pe Jẹ̀sù ní Ọmọ Dafidi, wón n tọ́ka nípa ifihàn sí iwọ̀lé ọ̀lá Ọba Dafidi sínú Jerusalẹmu.

Nínú itàn iṣẹ́ Dáfidi ti mímú àpótí májẹ̀mú wá sí Jerúsálẹ̀mù, agbára tí ó fún iṣẹ́ ihìnre nàà ní okun ni a ɛ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ agbára tí a fi fún Dáfidi.

Dafidi si n lo siwaju, o si n di eni nla, Oluwa Olorun awon omo-ogun si wa pelu re. 2 Samueli 5:10.

Lẹ̀yin nàà, Dáfidi pinnu láti mú àpótí májẹ̀mú wá sí Jerúsálẹ̀mù. Nínú mímú àpótí májẹ̀mú wá sí ilú Dáfidi, idààmú yòò wà, gẹ́gẹ́ bí ó ti rí nínú gbogbo ilà àtúnṣe. Ussa, ẹ̀ni tí orúkọ rẹ̀ túmọ̀ sí agbára, ní mímọ̀ dáadàa pé a kò fi àṣẹ́ fún un láti fi ọ̀wọ̀ kan àpótí májẹ̀mú, sùgbọ̀n ó ɛ̀ ɛ̀ bẹ̀e síbẹ̀. Kókó-ọ̀rọ̀ gan-an tí ó mú àpótí nàà lọ sí igbẹ̀kùn ní ibẹ̀rẹ̀pẹ̀pẹ̀, ni àìgbọ̀ràn sí ifẹ́ tí Olúwa ti fihàn, àti igbéraga àfojúsùn nípa agbára tí a so mọ̀ àpótí Ọ̀lọ̀run. Síbẹ̀, Ussa, alágbára kan nínú àwọn èniyàn Dáfidi, ɛ̀ àìgbọ̀ràn, gẹ́gẹ́ bí Mósè nàà ti ɛ̀ àìgbọ̀ràn sí àṣẹ́ ikọ̀là. A lu Ussa pa, àpótí nàà sì dúró lẹ̀yin ọ̀de Jerúsálẹ̀mù tí Dáfidi fi mọ̀ pé a n bükún fún àwọn tí n ɛ̀ ibi tí àpótí nàà ti wà lẹ̀yin ikú Ussa. Nígbà nàà ni Dáfidi tún jáde láti mú àpótí nàà wọ́ Jerúsálẹ̀mù. Bí Dáfidi ɛ̀ n jó wọ́ Jerúsálẹ̀mù, aya rẹ̀ rí ihòhò rẹ̀, ó sì kún fún idààmú púpọ̀.

Àwọn ilà mę̀ta ti àwọn iṣisẹ́ àtúnṣe tí gbogbo wón n tọ́ka sí 1843 àti 1844, àkókò nàà tí àwọn ọ̀kúnrin olódodo àti àwọn wòlfi fẹ̀ràn láti rí àti láti gbọ̀. Àwọn àbùdá ibòwọ̀lé àngẹ̀lì kejì, tí ó fi bẹ̀e samisi àkókò idádúró àti irẹ̀tí tí ó bajẹ̀, rọ̀rùn gan-an láti rí. Àwọn òtítọ̀ tó jinlẹ̀ sí i fi hàn pé irẹ̀tí tí ó bajẹ̀ nàà kì í ɛ̀ àilóye lásán ní apá Mósè, tàbí Ussa tàbí Máàtá àti Màrià, bí kò ɛ̀ irẹ̀tí tí ó bajẹ̀ tí ó ní isopọ̀ pẹ̀lú ikòsilẹ̀ ilàna ipilẹ̀ kan tí ó so mọ̀ itàn gidì nàà gan-an níbi tí irẹ̀tí tí ó bajẹ̀ nàà ti ɛ̀. Fún Mósè, ó jẹ́ àmì ikọ̀là; fún Ussa, ó jẹ́ igboya àitọ̀ nípa àwọn àṣẹ́ Ọ̀lọ̀run ní ti ọ̀kọ̀ nàà; fún Máàtá àti Màrià, ó jẹ́ àinì igbàgbọ̀ nínú agbára ẹ̀dá Kristi láti jí òkú dide.

Pẹ̀lú Mósè, àkòrì pàtàkì jùlọ̀ nínú iṣẹ́-iránṣẹ́ rẹ̀ ni idásilẹ̀ ibáɛpọ̀ májẹ̀mú pẹ̀lú èniyàn àyànfẹ́ kan, Mósè sì gbàgbé àmì májẹ̀mú nàà. Pẹ̀lú Ussa, ó jẹ́ ilàna gan-an tí iwà-mímọ̀ òfin Ọ̀lọ̀run, èyí tí a ɛ̀ àfihàn rẹ̀ nínú àpótí májẹ̀mú. Pẹ̀lú Máàtá àti Màrià, ó jẹ́ ààrín gbùngbùn iṣẹ́-iránṣẹ́ Kristi gan-an, tí ó bẹ̀rẹ̀ pẹ̀lú iribomi Rẹ̀, tí ó sì parí pẹ̀lú ikú, isinkú àti àjìnde Rẹ̀ gẹ́gẹ́ bí a ti ɛ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ ní ibẹ̀rẹ̀ iṣẹ́-iránṣẹ́ Rẹ̀. Idààmú àkókò ti ọ̀dún 1843 ni a mú wá nípasẹ̀ àṣisẹ́ kan nínú díẹ̀ lára àwọn nonbà lóri àtẹ̀ nàà, èyí tí ó jẹ́ imúṣẹ́ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Háabákúkù. Àṣisẹ́ nàà kan ilàna àkókò jùlọ̀ ti iṣisẹ́ Mílà—ilàna ojọ̀ kan fún ọ̀dún kan.

“Àwọn àrà méje” n ɛ̀ ɛ̀ jùlọ̀ iṣisẹ́ Ìpadàbọ̀ láti ọ̀dún 1840 sí 1844, sùgbọ̀n nínú iṣisẹ́ nàà wà itàn ọ̀dún 1843 sí 1844, èyí tí ó bẹ̀rẹ̀ tí ó sì parí pẹ̀lú idààmú, nípa bẹ̀e fifi àmì idánimọ̀ Alfa àti Omega lé orí itàn nàà. Àti pé itàn nàà gan-an ni itàn nàà tí Jẹ̀sù àti Ellen White tọ́ka sí gẹ́gẹ́ bí itàn mímọ̀ tí àwọn olódodo ti máa n retí láti rí ní gbogbo igbà.

Àwọn ilà mę̀rin wọ̀nyẹn; Mósè, Dáfidi, Kristi àti àwọn Millerites kóni pé nígbà tí àkàwé àwọn wúndiá mę̀wàá bá tún ɛ̀lẹ̀ ní ọ̀pin ayé, yòò wà níbẹ̀ ifúnni ní agbára, kì í ɛ̀ ɛ̀ ti ihìnre àngẹ̀lì kejì,

bí kò ẹ̀ ẹ̀ ti ti ángẹ̀lì kẹ̀ta, èyí tí idààmú irẹ̀tí máa tẹ̀ lé, tí yóò sì bẹ̀rẹ̀ àkókò idádúró kan.

Nígba tí ángẹ̀lì àkókó sọkalẹ̀ ní August 11, 1840, ó jẹ́rìí sí òfin àsoṭẹ̀lẹ̀ pàtàkì jùlọ̀ ti àwọn Millerite, ibànújẹ̀ àkókó wọn sì ní isopọ̀ pátó pẹ̀lú òfin nàà. Nígba tí ibànújẹ̀ nàà àti àkókò idádúró nàà parí ní Ìkẹde Ọ̀gànjó Ọ̀ru, iranṣẹ̀ nàà pẹ̀lú yóò ní ibásepọ̀ pẹ̀lú ilàna ojọ̀ kan fún ọ̀dún kan, gégẹ̀ bí idánimọ̀ nàà pẹ̀lú ẹ̀ rí, pé Kristi yóò wá ní October 22, 1844. Gbogbo àmì ọ̀nà méré̀n láti 1840 sí 1844 ni a so mọ̀ ilàna ojọ̀ kan fún ọ̀dún kan.

A fi àwọn Júú ẹ̀ alábòójútó òfin Ọ̀lọ̀run, àti ọ̀ràn tí a sàfihàn nínú ilà Mósè ni òfin Ọ̀lọ̀run àti àwọn ilàna rẹ̀. Nínú itàn Dáfídì, ó tún jẹ̀ òfin Ọ̀lọ̀run. Nínú itàn Kristi, òfin Ọ̀lọ̀run ni pẹ̀lú, nítorí láísí ita ẹ̀jẹ̀ sílẹ̀ kò sí idárijì ẹ̀şẹ̀ tí a ti fi òfin Ọ̀lọ̀run hàn fún ẹ̀lẹ̀şẹ̀. Sùgbón a fi Adventism ẹ̀ alábòójútó kí í ẹ̀ òfin Ọ̀lọ̀run nikan, bí kò ẹ̀ Ọ̀rọ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ pẹ̀lú.

Nítorí nàà, kókó-ọ̀rọ̀ inú ilà itàn àwọn Millerite ni àwọn òfin àsoṭẹ̀lẹ̀ ti Ọ̀lọ̀run. Ní òpin Adventism, yóò tún jẹ̀ nípa àwọn òfin itumọ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ lẹ̀kkan sí í, sùgbón láti ọ̀dún 1844 lo, àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ kò gbọ̀dọ̀ tún jẹ̀ ohun tí a fi n ló. Àwọn òfin ní òpin dá lóri Alpha àti Omega tí n fi òpin hàn láti ibẹ̀rẹ̀.

Nígba tí ipò àgbàlagbà Ottoman parí gégẹ̀ bí imúşẹ̀ iyọnu kejì, tí ó n sàpẹ̀rẹ̀ işẹ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ ti Islam, àsoṭẹ̀lẹ̀ ọ̀dún mẹ́ta ó lé mọ̀kàndínlógórùn-ún àti ojọ̀ méeşédógún ti Ìfihàn 9:15 ẹ̀, a sì jẹ́rìí ilàna “ojọ̀ kan dípò ọ̀dún kan,” tí ó jẹ̀ ọ̀kàn-àya işẹ̀ Miller gan-an.

Nígba tí Ìsílámù kọ̀lu ní ojọ̀ kẹ̀talá oşu Kẹ́şán, ọ̀dún 2001, ibòwọ̀lẹ̀ iponjú kẹ̀ta nínú imúşẹ̀ Ìfihàn 8:13 ẹ̀, a sì fi idí ilàna nàà múlẹ̀, èyí tí ó jẹ̀ ọ̀kàn-àya gidì işẹ̀ Future for America; ilàna nàà sì ni, ní sọkí, àtúnşẹ̀ itàn. Àsoṭẹ̀lẹ̀ ipẹ̀ kàkàkí iponjú kan tí ó dúró fún Ìsílámù ni a fi idí rẹ̀ múlẹ̀ nígbà tí angẹ̀lì Ìfihàn mẹ́wàà ní 1840 àti angẹ̀lì Ìfihàn méjìdínlógún ní 2001 ẹ̀. Itàn ti tún ara rẹ̀ ẹ̀. Ohun tí a gbọ̀dọ̀ retí léyìn èyí ni irẹ̀wẹ̀şì.

Ìbànújẹ̀ nàà yóò mú àkókò idádúró wá. Ìbànújẹ̀ nàà yóò sọ̀ àwọn tí wọn kópa nínú işẹ̀ nàà di aláiní igboya, yóò sì tú wọn ká. Ìbànújẹ̀ nàà yóò ẹ̀ nípa àifiyèsí òfin àkókó kan ti àsoṭẹ̀lẹ̀, ní tòótó, ilàna àkókó ti àsoṭẹ̀lẹ̀ tí a fi idásílẹ̀ Adventism mulẹ̀ ní ibẹ̀rẹ̀. Ìfúnnílára ti September 11, 2001 ní ibásepọ̀ pẹ̀lú Islam, àti ibànújẹ̀ ti July 18, 2020 jẹ̀ nípa Islam. A ti sọ̀ fún wa pé ohun tí ó jẹ̀ kí Samuel Snow àti àwọn miiran léyìn nàà mọ̀ ojọ̀ October 22, 1844 ni pé Olúwa yọ̀ ọ̀wọ̀ rẹ̀ kúrò lóri àşişe kan nínú diẹ̀ lára àwọn nonbà tó wá lóri àtẹ̀ ishàfihàn 1843. Nígba nàà ni Snow àti àwọn Millerite rí í pé ẹ̀rì kan nàà tí ó ti mú wọn soṭẹ̀lẹ̀ ọ̀dún 1843 gégẹ̀ bí àkókò imúşẹ̀ àsoṭẹ̀lẹ̀ ọ̀dún egbẹ̀rún méjì lẹ̀ni ọ̀górùn-ún ni a wá mọ̀ nígbà nàà pé ọ̀n kan gan-an ni ẹ̀rì kan nàà tí ó jẹ̀ kí wọn lè dá October 22, 1844 mọ̀.

“Jésù àti gbogbo ogun ọ̀run wo àwọn tí wọn ti fi irẹ̀tí dídún retí láti rí Eni tí ọ̀kàn wọn fẹ̀ pẹ̀lú àánú àti ifẹ̀. Àwọn ángẹ̀lì n fò yíkà wọn, láti fi wọn dúró ní wákàtí idánwò wọn. Àwọn tí wọn ti kọ̀ láti gba ihìn ọ̀run ni a fi sílẹ̀ nínú òkùnkùn, ibínú Ọ̀lọ̀run sì ru sí wọn, nítorí wọn kò fẹ̀ gba imọ̀lẹ̀ tí Ó ti rán sí wọn láti ọ̀run. Àwọn olóòótó wònyí tí irẹ̀wẹ̀şì bá, tí wọn kò lè lóye idí tí Olúwa wọn kò fi dé, a kò fi sílẹ̀ nínú òkùnkùn. Lẹ̀kansi ni a darí wọn sí àwọn Bíbélì wọn láti wá àyèwò àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀. A yọ̀ ọ̀wọ̀ Olúwa kúrò lóri àwọn nonbà nàà, a sì sàlàyẹ̀ àşişe nàà. Wọn rí í pé àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà dé ọ̀dún 1844, àti pé ẹ̀rì kan nàà tí wọn ti fi hàn pé àwọn àkókò àsoṭẹ̀lẹ̀ nàà parí ní 1843, ni ó fi hàn pé wọn yóò dọ́pin ní 1844. Imọ̀lẹ̀ láti inú Ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run tàn sí ipò wọn, wọn sì sàwárí àkókò idádúró kan—“Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó [iran nàà] pé, dúró

dè é.' Nínú ifẹ̀ wọn sí didé Kírísítì lẹ̀ṣẹ̀kẹ̀ṣẹ̀, wọn ti foju ko idádúró iran náà, èyí tí a pèsè láti fi àwọn oludúró tòótó hàn. Lẹ̀kansi wọn ní àkókò kan tí a tọ̀ka sí. Síbẹ̀ mo rí i pé ọ̀pọ̀ nínú wọn kò lè gòkè lókè irẹ̀wẹ̀sì lílẹ̀ wọn náà, kí wọn lè ní iwọn itara àti agbára tí ó ti samisi igbàgbọ̀ wọn ní 1843.” Early Writings, 236, 237.

Ó yẹ kí a retí pé èrì tí ó yorí sí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ pé Ìsílámù yóò kọ̀lu Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ní ojọ̀ kẹ̀tálá oṣù Keje, ọ̀dún 2020, yóò jẹ̀rìí pé ní ọ̀fin Ojọ̀-ìsinmi tó n bọ̀ ló̀tẹ̀, Ìsílámù ni idájọ̀ tí a mú wá sórí Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà, nígbà tí àbájáde àkókò kò ní ṣe ibáṣepọ̀ mọ̀ pẹ̀lú iṣẹ̀lẹ̀ náà.

Àwọn àmì-ọ̀nà pàtàkì mẹ̀rin wà nínú itàn láti ọ̀dún 1840 títí dé 1844. Gbogbo àmì-ọ̀nà ni a so mọ̀ ilò ọ̀fin pàtàkì Miller—ìlànà pé ojọ̀ kan dúró fún ọ̀dún kan.

Àwọn àmì-ọ̀nà pàtàkì mẹ̀rin nínú itàn ọ̀dún 2001, títí dé ọ̀fin Ojọ̀-Àìkú. September 11, 2001 jẹ̀ nípa Islam. Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí kò ṣe ní July 18, 2020 jẹ̀ nípa Islam. Gbogbo àmì-ọ̀nà ní ibáṣepọ̀ pẹ̀lú lílò ọ̀fin pàtàkì Future for America—àtúnṣe itàn. “Àrà méje” náà n ọ̀jú àwọn iṣẹ̀lẹ̀ ojọ̀ iwájú tí a oò túmọ̀ síta gégé bí àtòlẹ̀ṣẹ̀ṣẹ̀ wọn. Àkókò nínú àwọn àmì-ọ̀nà mẹ̀rin náà ni September 11, 2001, tí ó fi ikọ̀lù Islam sí Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà hàn gégé bí imúṣe idààmú kẹ̀ta. Àmì-ọ̀nà ikẹ̀yìn, tí ó n ọ̀jú ọ̀fin Ojọ̀-Àìkú nínú itàn wa, gbọ̀dọ̀ jẹ̀ nípa Islam nítorí pé Alfa àti Omega máa n ṣàfihàn ọ̀pin láti ibẹ̀rẹ̀, àti pé Alfa àti Omega ni Ènì tí ó fi èdidi dì “àrà méje” náà fún itàn yìí gan-an. Islam yóò kọ̀lu Orílẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà nígbà ọ̀fin Ojọ̀-Àìkú.

Èyí jẹ̀ ọ̀kan nínú àwọn eroja pàtàkì mẹ̀ta ti ṣíṣí idi tí ààrà méje, èyí tí a n ṣi sílẹ̀ nísinsin yìí. Nígbà tí Mósè kẹ̀de iránsẹ̀ tí ó jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ Igbe Ọ̀gànjọ̀ nínú ilà itàn rẹ̀, àwọn iṣíṣe ikẹ̀yìn yára gan-an. Àwọn iyonu mẹ̀wàá tí wọn jẹ̀ àjẹ̀jì tí wọn sì n pa run, títí di igbà tí àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ nípa àkóbí fí ṣe, tí ó sì dá igbe náà sílẹ̀ ní Ọ̀gànjọ̀ ní Ejibiti. Nígbà tí Kristi wo Jerúsàlemu, àwọn igbésẹ̀ yíyára sí àgbélébùú ti bẹ̀rẹ̀. Nígbà tí a kẹ̀de iránsẹ̀ náà, kò sí ipadà sẹ̀yin mọ̀. Láti inú àpẹ̀jọ̀ àgọ̀ Exeter ní August 12, 1844, láì pé oṣù méjì lẹ̀yin náà, àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ náà ṣe.

Ọ̀rọ̀ Olúwa sì tọ̀ mí wá, ó ní, Ọ̀mọ̀ èniyàn, kí ni ọ̀we yẹn tí ẹ̀ ní ní ilẹ̀ Israẹ̀lì, tí n wí pé, Àwọn ojọ̀ n fa gùn, gbogbo iran sì n ṣòfo? Nítorí náà, sọ̀ fún wọn pé, Bayi ni Oluwa Ọ̀lọ̀run wí; Èmi yóò mú kí ọ̀we yìí dọ́pin, wọn kì yóò sì tún lò ó gégé bí ọ̀we ní Israẹ̀lì mọ̀; sùgbọ̀n sọ̀ fún wọn pé, Àwọn ojọ̀ ti sún mọ̀lẹ̀, bẹ̀e sì ni imúṣe gbogbo iran. Nítorí kò ní sí iran asán mọ̀, tàbí afòṣe didánilẹ̀kọ̀ọ̀ nínú ilẹ̀ Israẹ̀lì. Nítorí Èmi ni Olúwa: Èmi yóò sọ̀rọ̀, ọ̀rọ̀ tí Èmi yóò sì sọ̀ yóò ṣe; a kì yóò tún fà á gùn mọ̀: nítorí ní ojọ̀ yín, èyin ilẹ̀ ọ̀lọ̀tẹ̀, ni Èmi yóò sọ̀ ọ̀rọ̀ náà, Èmi yóò sì mú un ṣe, ni Oluwa Ọ̀lọ̀run wí. Ọ̀rọ̀ Olúwa sì tún tọ̀ mí wá, ó ní, Ọ̀mọ̀ èniyàn, kíyèsì i, àwọn ilẹ̀ Israẹ̀lì n wí pé, Iran tí ó rí jẹ̀ fún ọ̀pọ̀ ojọ̀ tí n bọ̀, ó sì n sọ̀tẹ̀lẹ̀ nípa àkókò tí ó jìnnà réré. Nítorí náà, sọ̀ fún wọn pé, Bayi ni Oluwa Ọ̀lọ̀run wí; Kò sí ọ̀kan nínú ọ̀rọ̀ mi tí a ó tún fà gùn mọ̀, sùgbọ̀n ọ̀rọ̀ tí mo ti sọ̀ ni a ó ṣe, ni Oluwa Ọ̀lọ̀run wí. Hesekieli 12:21–28.